

ЕПІДЕМІОЛОГІЧНИЙ НАГЛЯД ЗА СТИЧНИМИ ВОДАМИ В УКРАЇНІ

Аналітична довідка, листопад 2025

З початку 2025 року епідеміологічний нагляд за вмістом вірусів SARS-CoV-2 та грипу в господарсько-побутових стічних водах здійснюється у 22 областях (за винятком Донецької та Луганської) та м. Київ. Загалом **визначено 63 точки відбору** (рис. 1), в середньому по 2-3 на кожний регіон, відповідно до епідеміологічної доцільності та інфраструктурних можливостей. Відбір проводиться в основному двічі на тиждень (понеділок та четвер), в один і той самий часовий проміжок. В окремих областях (Київська, Кіровоградська, Миколаївська, Полтавська) проводиться відбір проб 1 раз на тиждень, в Херсонській області – 1 раз на 2 тижні.

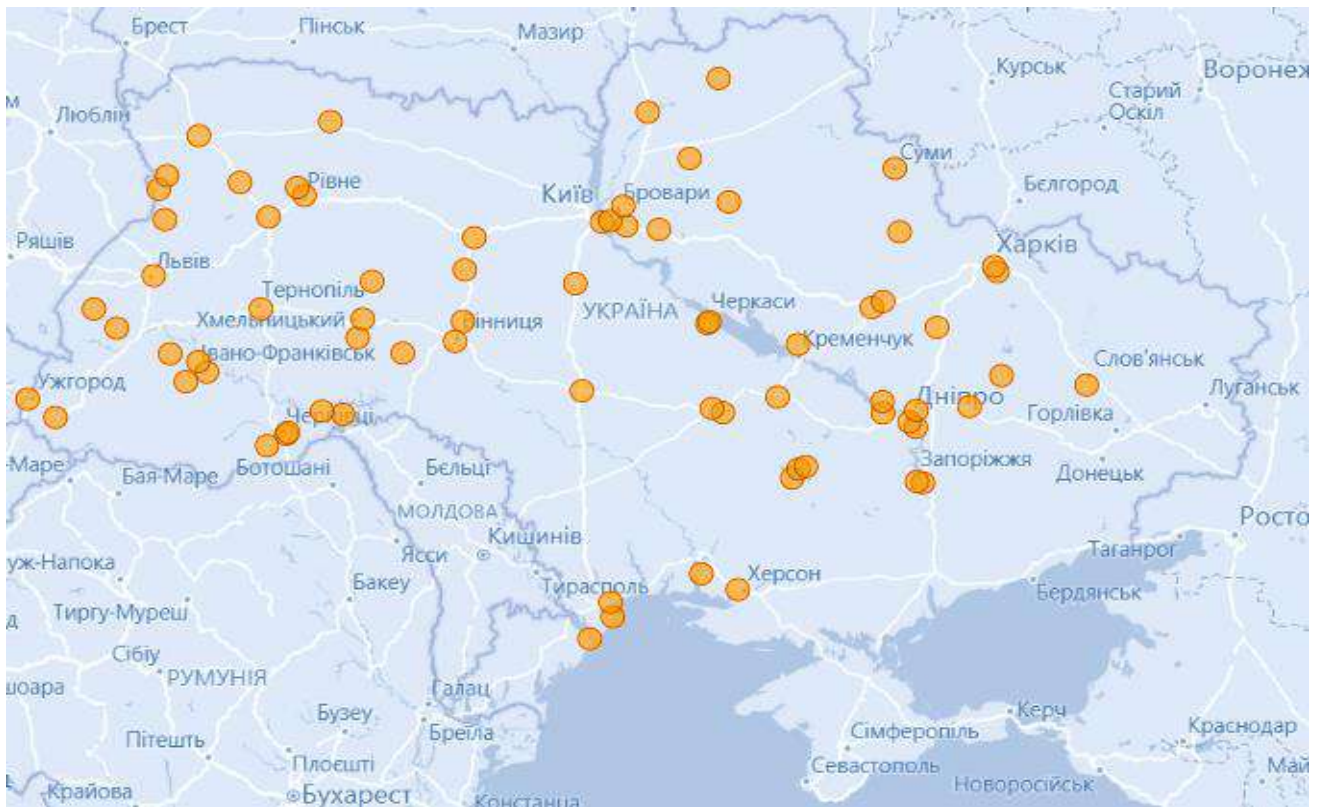

Рисунок 1. Точки відбору проб стічних вод в Україні, N=63, 2025

Результати моніторингу проб стічних вод на регулярній основі вносяться до онлайн таблиці за посиланням відповідальними особами центрів контролю та профілактики хвороб.

РЕЗУЛЬТАТИ АНАЛІЗУ СТИЧНИХ ВОД

У період з 1 липня 2024 року по 1 грудня 2025 року на території України здійснювався паралельний епідеміологічний нагляд за захворюваністю на COVID-19 та циркуляцією SARS-CoV-2 у стічних водах. Отримані дані продемонстрували деяке випередження у часі зростання кількості позитивних проб та концентрації

вірусу з офіційними зареєстрованими випадками захворювання на 1-2 тижні (рис. 2 та 3).

У липні-серпні 2024 року був зафіксований різкий підйом захворюваності: кількість зареєстрованих випадків COVID-19 зросла з 292 до понад 16 000, тоді як кількість позитивних зразків стічних вод підвищилась з 43 до 133, з максимальними значеннями на 34-36 тижнях. Подібна тенденція повторилась у липні-вересні 2025 року, коли кількість випадків збільшилася з 145 до майже 15 000, а позитивні лабораторні знахідки у стічних водах — з 37 до 105, із піком на 36-37 тижнях. У жовтні-листопаді 2025 року спостерігали зменшення випадків COVID-19 та позитивних зразків стічних вод.

Особливо показовим є різке зростання концентрації SARS-CoV-2 у стічних водах до 72 210,35 копій/мл на 100 тис. населення (36-й тиждень 2025 року), що було зафіксовано до максимального підйому клінічних випадків (37-й тиждень 2025 року), та робить цей показник значущим тригером для активації протиепідемічних заходів.

Другий підйом концентрації SARS-CoV-2 до 15 504,9 копій/мл на 100 тис. населення (39 тиждень 2025 року) при помірному зниженні офіційно зареєстрованих випадків може свідчити про: можливу латентну циркуляцію вірусу в популяції, недооблік випадків через низький рівень звернень за медичної допомоги чи тестування, або сезонні чинники (збільшення контактів у закритих приміщеннях тощо).

Ця ситуація супроводжувалася типовою епідемічною хвилею: період низьких значень → різкий піковий сигнал → спад → повторне верхнє коливання наприкінці періоду.

Таким чином, результати епідеміологічного нагляду продемонстрували потенціал як система раннього попередження, що дозволяє ідентифікувати початок хвилі циркуляції вірусів до того, як вона проявляється у даних статистики випадками COVID-19, і може бути використаний як допоміжний прогностичний інструмент у системі епідеміологічного нагляду в Україні.

Протягом листопада поточного року динаміка концентрації вірусу SARS-CoV-2 у стічних водах демонструвала поступове зростання протягом перших трьох тижнів (45–47 тижні) з подальшим різким зниженням на 48-му тижні. Така тенденція може свідчити про завершення локальної хвилі захворюваності на COVID-19 або бути зумовленою впливом зовнішніх чинників, що могли вплинути на розведення та концентрацію вірусу стічних водах.

Отримані результати на підставі наведених даних підкреслюють необхідність підтримання тестування, комунікації з населенням та готовності системи охорони здоров'я до потенційного зростання реєстрації випадків.

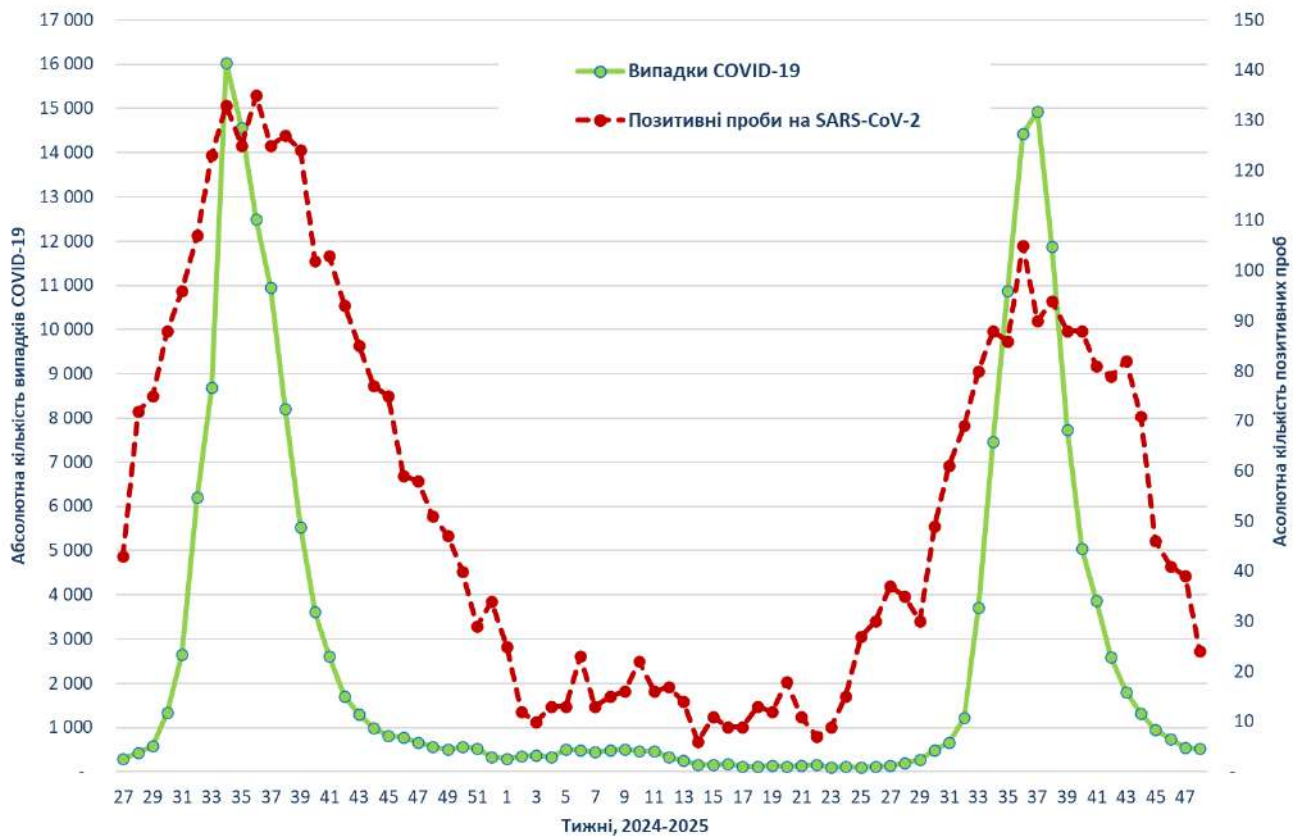

Рисунок 2. Динаміка реєстрації випадків COVID-19 та результатів виявлення SARS-CoV-2 у пробах стічних вод, Україна, тижні 2024-2025 років

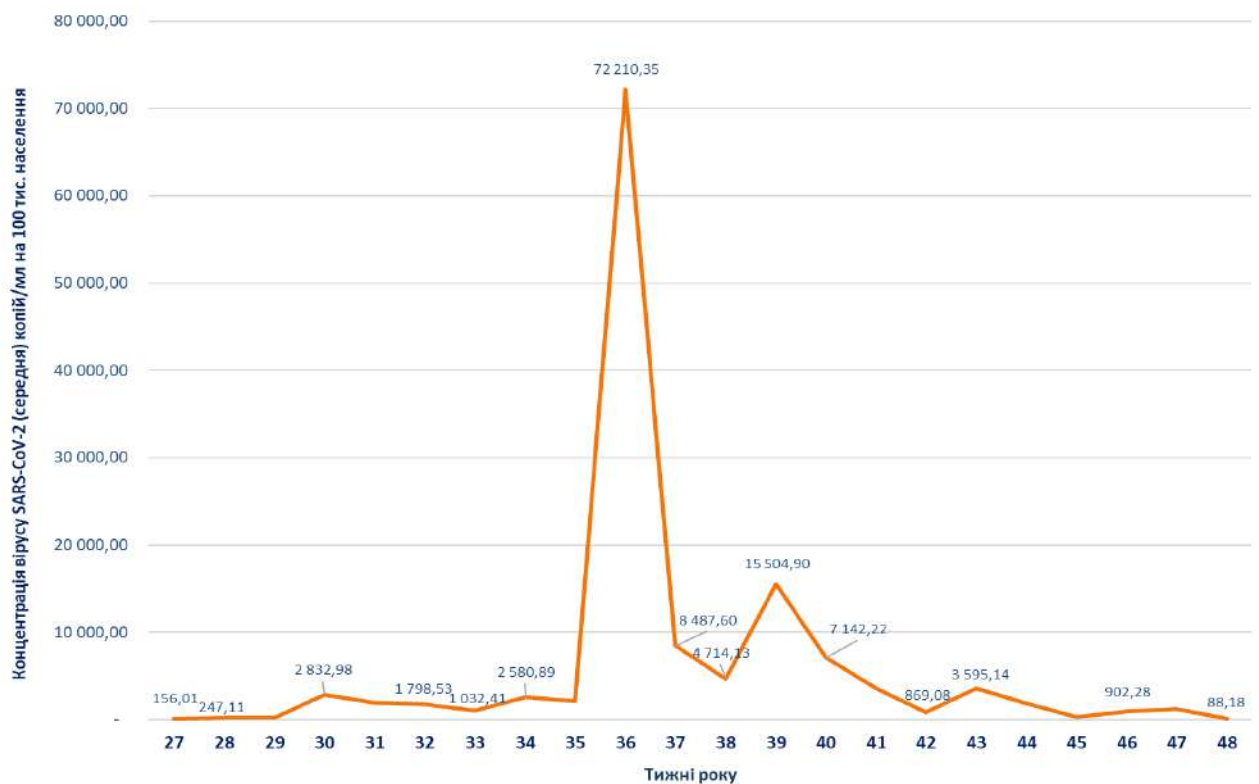

Рисунок 3. Динаміка концентрації вірусу SARS-CoV-2 (середня) у стічних водах, Україна, 27-48 тижні 2025 року

Основні підсумки за жовтень 2025 року. У жовтні 2025 року загалом було відібрано 510 проб стічних вод у 22 областях та м. Київ.

Найбільше проб відібрано в Дніпропетровській (81), Чернівецькій (45), Львівській (36), Рівненській (36) та Харківській (36) областях, найменше - в Херсонській (2) та Миколаївській (3).

Позитивні результати на вірус SARS-CoV-2 зафіксовані в усіх областях та м. Київ. Найбільшу кількість позитивних проб виявлено у Дніпропетровській (53), Чернівецькій (31), Харківській (29), Рівненській (29), Львівській (28) областях.

Питома вага позитивних проб на SARS-CoV-2 від усіх відібраних проб склала 70% (357 проб), та у порівнянні з вереснем позитивних проб виявлено на 14,4% менше (357 у жовтні проти 417 у вересні).

У жовтні щотижня кількість позитивних проб поступово зменшується: від 88 за 40 тиждень до 71 проба за 44 тиждень року, в середньому за тиждень – 80,2 проби.

Щодо грипу А/В, у жовтні виявлено 5 позитивних результатів на наявність вірусів грипу А/В у Харківській області. Питома вага позитивних проб на грип А/В від усіх відібраних склала 0,98% (5 проб).

Основні підсумки за листопад 2025 року. У листопаді 2025 року загалом було відібрано 462 проби стічних вод у 22 областях та м. Київ.

Найбільше проб відібрано в Дніпропетровській (72), Чернівецькій (40), Львівській (32), Рівненській (32) та Харківській (32) областях, найменше - в Херсонській (2) та Миколаївській (4) (рис. 4).

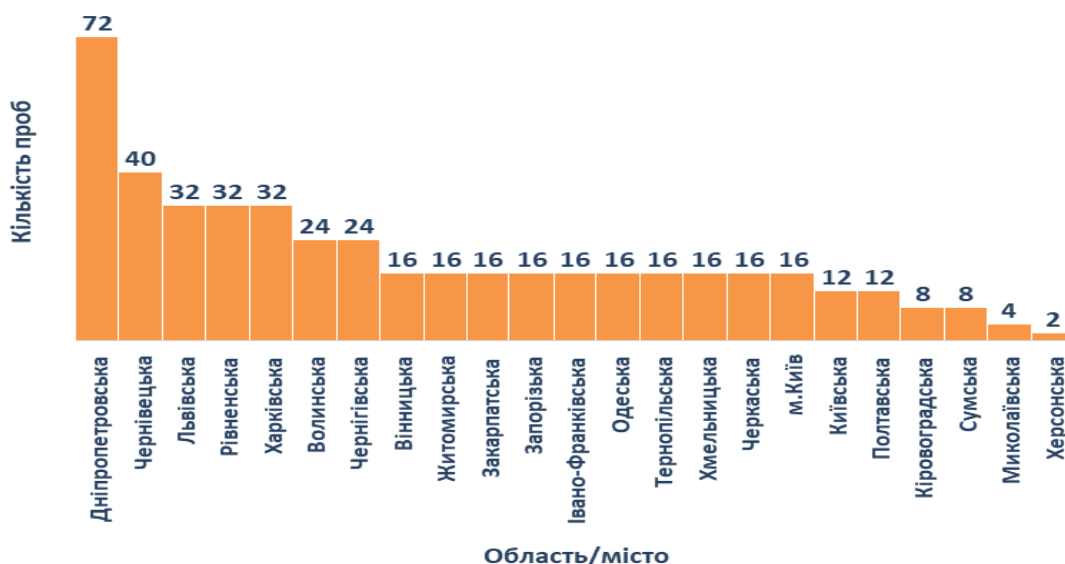

Рисунок 4. Кількість відібраних проб стічних вод у розрізі регіонів України, листопад 2025 року

Позитивні результати на вірус SARS-CoV-2 зафіксовані в 20 областях (крім Київської та Одеської області) та м. Київ. Найбільшу кількість позитивних проб виявлено у

Чернівецькій (19), Дніпропетровській (18), Львівській (16), Рівненській (16) областях (рис. 5).

Питома вага позитивних проб на SARS-CoV-2 від усіх відібраних проб склала 32,5% (150 проб), та у порівнянні з жовтнем позитивних проб виявлено в 2,4 рази менше (150 у листопаді проти 357 у жовтні).

У листопаді щотижня кількість позитивних проб зменшується: від 46 проб за 45 тиждень до 24 за 48 тиждень року, в середньому за тиждень – 37,5 проб.

Щодо грипу А/В, у листопаді виявлено 6 позитивних результатів на наявність вірусів грипу А/В у 2-х областях (Дніпропетровська область – 5, Рівненська – 1). Питома вага позитивних проб на грип А/В від усіх відібраних склала 1,3% (6 проб).

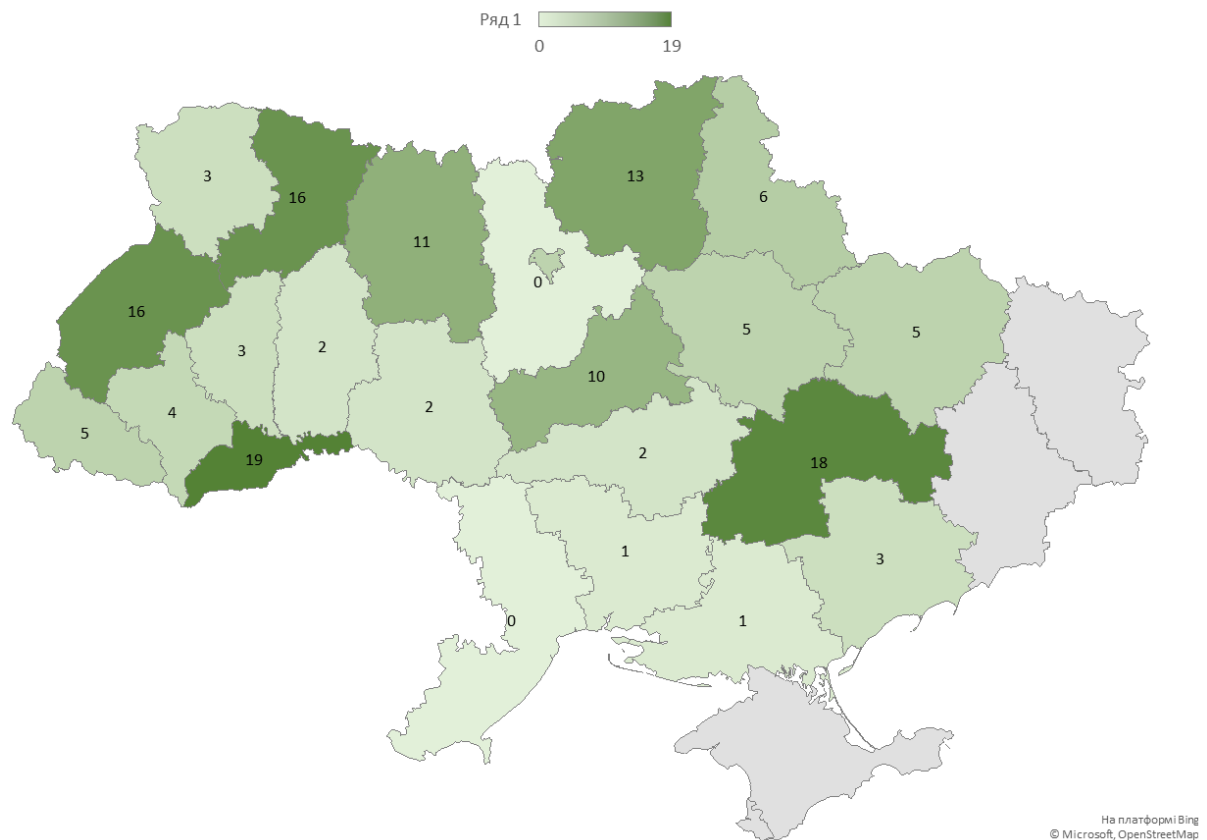

Рисунок 5. Позитивні проби на наявність вірусу SARS-CoV-2 у розрізі регіонів України, листопад 2025 року

Динаміка змін між листопадом і жовтнем 2025 року. На території усіх регіонів спостерігається незначне зменшення кількості відібраних проб та суттєве зменшення виявлення позитивних результатів на вірус SARS-CoV-2, а також наявність позитивних результатів на наявність вірусу грипу А/В.

У листопаді зафіксоване зменшення кількості відібраних проб на 9,4% (на 48 проб) у зв'язку із зменшенням одного дня, коли проводився відбір стічної води (рис. 6).

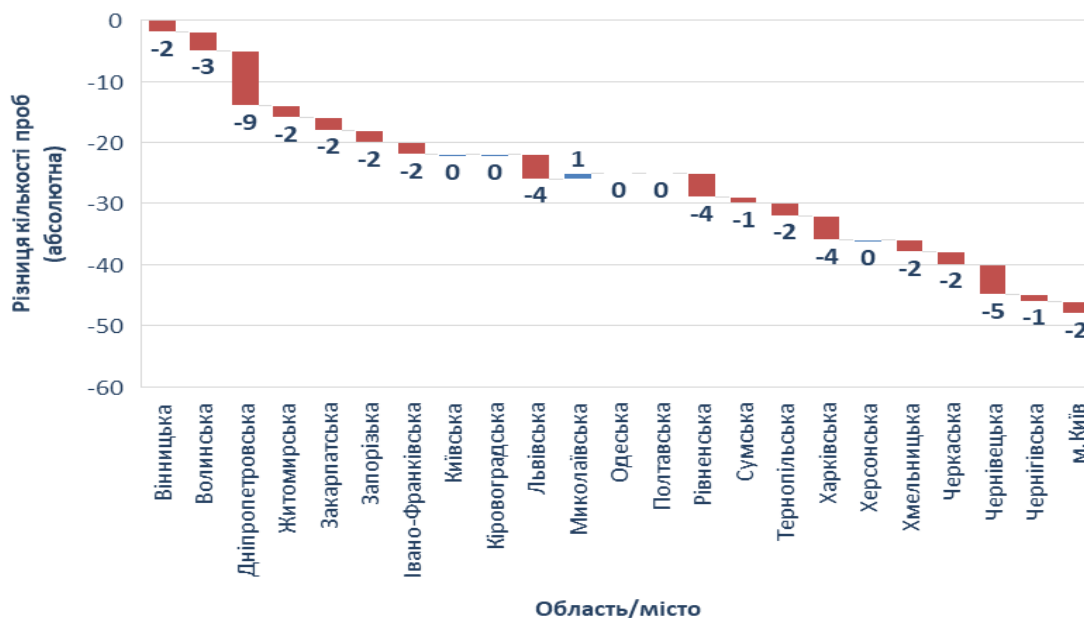

Рисунок 6. Динаміка відібраних проб у розрізі регіонів України між листопадом і жовтнем 2025 року

Зміни динаміки результативності тестування полягали в наступному:

у жовтні у всіх областях (22) та м. Київ зафіксовані позитивні результати на SARS-CoV-2, у листопаді - в 20 областях (крім Київської та Одеської області) та м. Київ;

у порівнянні з жовтнем 2025 року, кількість позитивних проб на SARS-CoV-2 зменшилася на 58% (150 у листопаді проти 357 у жовтні);

у листопаді у жодній з областей та м. Київ немає збільшення кількості позитивних проб на SARS-CoV-2;

у 19 областях (Вінницька, Волинська, Дніпропетровська, Житомирська, Закарпатська, Запорізька, Івано-Франківська, Київська, Кіровоградська, Львівська, Миколаївська, Одеська, Полтавська, Рівненська, Тернопільська, Харківська, Хмельницька, Чернівецька та Чернігівська) та м. Київ спостерігалася зменшення кількості позитивних проб на SARS-CoV-2;

однакова кількість позитивних проб на SARS-CoV-2 спостерігалася у Сумській, Херсонській, Черкаській областях (рис. 7);

протягом липня-початку вересня (27-36 тижні 2025 року) щотижнево зростає кількість позитивних проб на SARS-CoV-2: від 30 до 105, а протягом другої половини вересня-листопада спостерігаємо поступове зменшення – до 24 позитивних проб (рис. 8);

у листопаді виявлено 6 позитивних результатів на наявність вірусів грипу А/В проти 5 у жовтні (рис. 9).

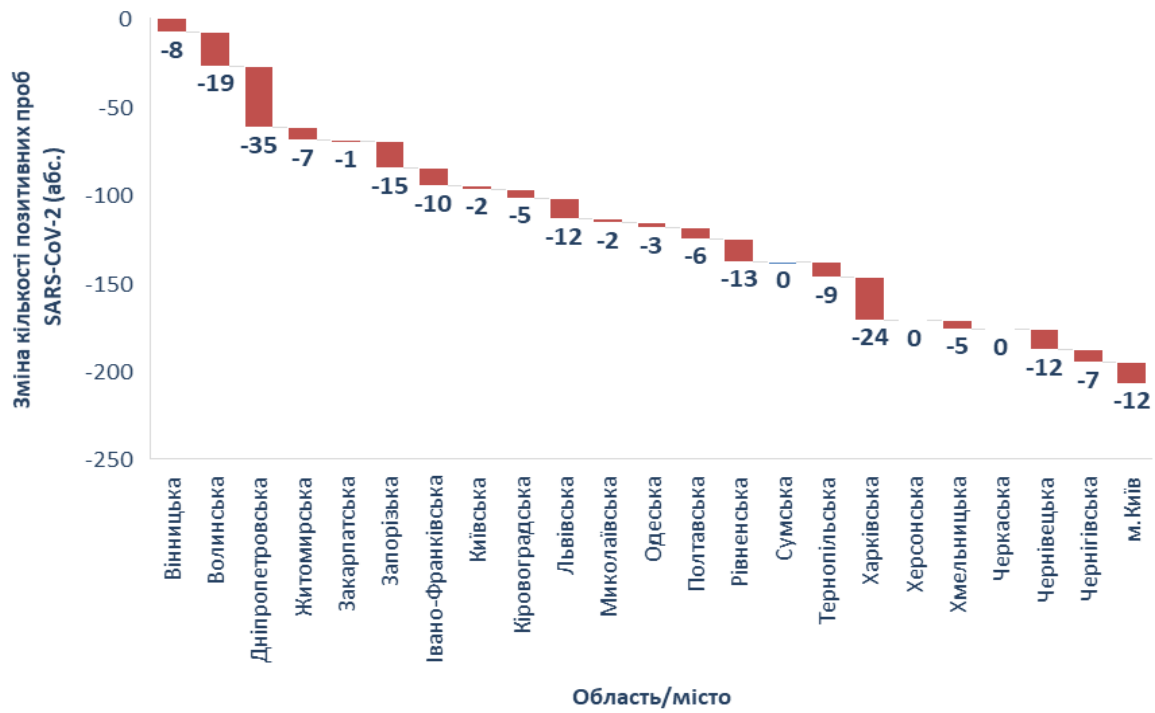

Рисунок 7. Динаміка позитивних проб на вірус SARS-CoV-2 у розрізі регіонів між листопадом і жовтнем 2025 року

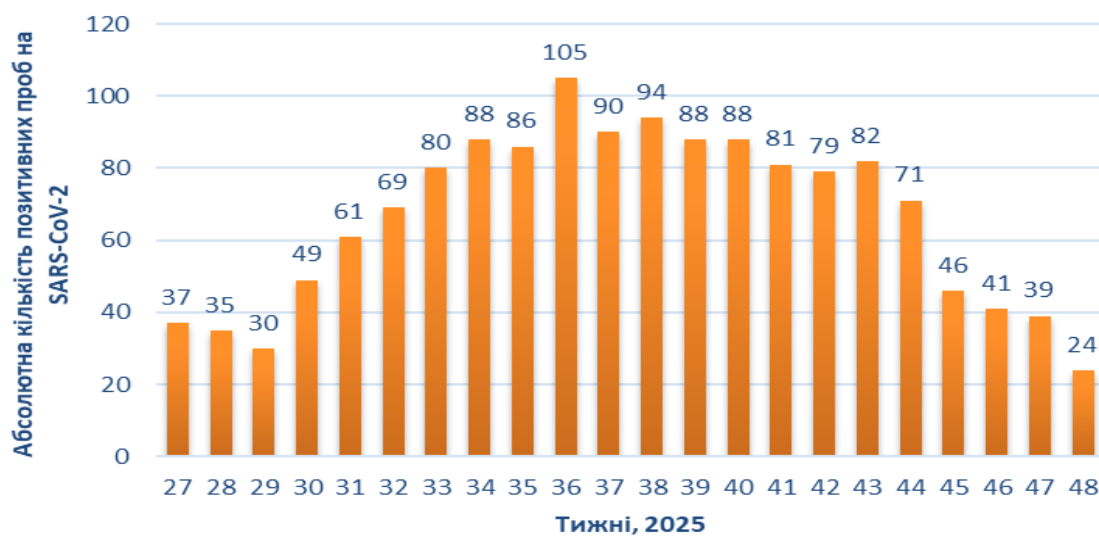

Рисунок 8. Щотижнева динаміка позитивних проб на вірус SARS-CoV-2 у липні-листопаді 2025 року

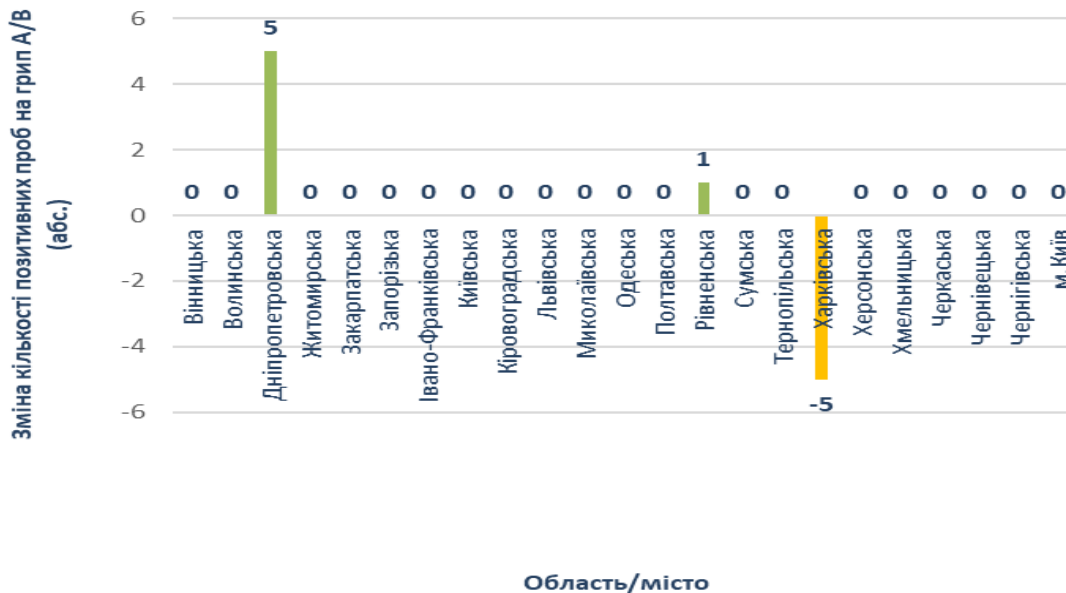

Рисунок 9. Динаміка позитивних проб на віруси грипу А/В у розрізі регіонів між листопадом і жовтнем 2025 року

За 11 місяців 2025 року в Україні відібрано та досліджено 5257 проб стічної води на наявність вірусів SARS-CoV-2, грипу А/В. Динаміка результативності дослідження у розрізі регіонів наведена на рис. 10.

Результати лабораторних досліджень проб наступні: 1836 позитивних проб на SARS-CoV-2 – 34,9%; 3421 негативна проба («0» концентрація SARS-CoV-2) – 65,1%; 354 позитивних проби на грип А/В – 6,7%; 4903 негативних проби на грип А/В – 93,3%.

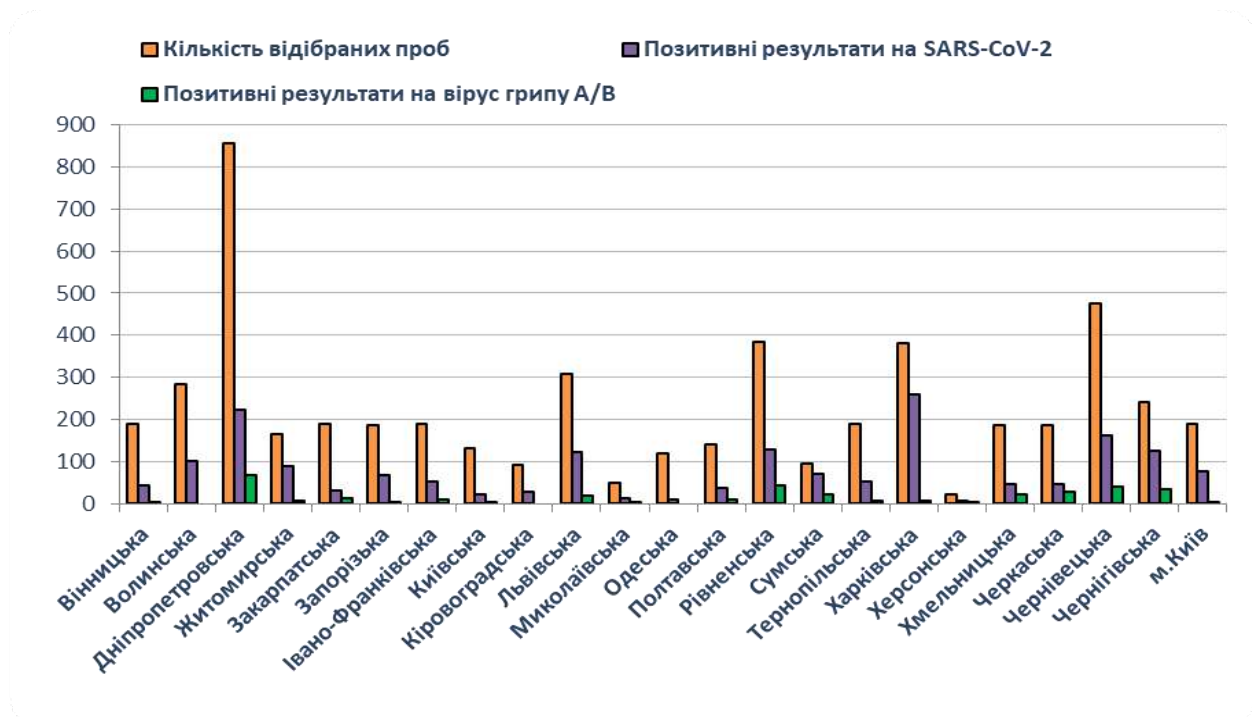

Рисунок 10. Динаміка загальної кількості проб та позитивних проб на віруси SARS-CoV-2, грип А/В з січня по листопад 2025 року у розрізі регіонів

Результати аналізу проб стічних вод в розрізі регіонів України протягом січня-листопада 2025 року наведені в Таблиці 1.

Таблиця 1. Результати аналізу проб стічних вод, Україна, січень-листопад 2025року

Області / місто	Кількість точок відбору	Кількість відібраних проб	Позитивні результати (абсолютна кількість) на:	
			SARS-CoV-2	віруси грипу А/В
Вінницька	2	190	45	5
Волинська	3	285	103	0
Дніпропетровська	9	855	224	67
Житомирська	2	166	91	9
Закарпатська	2	190	33	14
Запорізька	2	186	68	3
Івано-Франківська	2	190	53	10
Київська	3	133	24	1
Кіровоградська	2	94	29	0
Львівська	4	308	124	20
Миколаївська	1	49	14	1
Одеська	2	121	10	0
Полтавська	3	140	38	12
Рівненська	4	384	130	45
Сумська	1	95	70	23
Тернопільська	2	190	54	6
Харківська	4	380	260	6
Херсонська	1	22	8	2
Хмельницька	2	188	46	24
Черкаська	2	186	48	28
Чернівецька	5	475	161	41
Чернігівська	3	240	127	34
м. Київ	2	190	76	3
Україна, всього	63	5257	1836	354

РЕЗУЛЬТАТИ ГЕНОМНОГО НАГЛЯДУ В ОБ'ЄКТАХ ДОВКІЛЛЯ

Протягом листопада 2025 року референс-лабораторією з діагностики ВІЛ/СНІДу, вірусних та особливо небезпечних патогенів ДУ «Центр громадського здоров'я МОЗ України» секвеновано 133 зразки стічної води. Отримані дані дали змогу оцінити епідемічну ситуацію та визначити різноманіття вірусів, що циркулюють на території України.

У досліджених зразках сумарно виявлено 419 патогенів. Географічний розподіл виявлених збудників охоплює зразки з таких областей: Чернівецької (52), Рівненської (46), Дніпропетровської (45), Житомирської (41), Миколаївської (37), Кіровоградської (33), Львівської (33), Чернігівської (26), Одеської (25), Черкаської (24), Тернопільської (13), Херсонської (7) та Харківської (3) областей та м. Київ (34). Сумарні дані щодо виявлених вірусів в 2025 році у розрізі регіонів наведено у Таблиці 2.

У зразках було виявлено широкий спектр вірусів, серед яких найчастіше зустрічалися SARS-CoV-2 (113), Astrovirus (102), Polyomavirus (77) та Rotavirus (75). Рідше траплялися Influenza A (18), Salivirus (10), Norovirus (8) та Aichivirus (8). Поодинокі випадки було зафіксовано для таких збудників, як Adenovirus (3), Chikungunya (2), Influenza B (2) та Coxsackievirus (1).

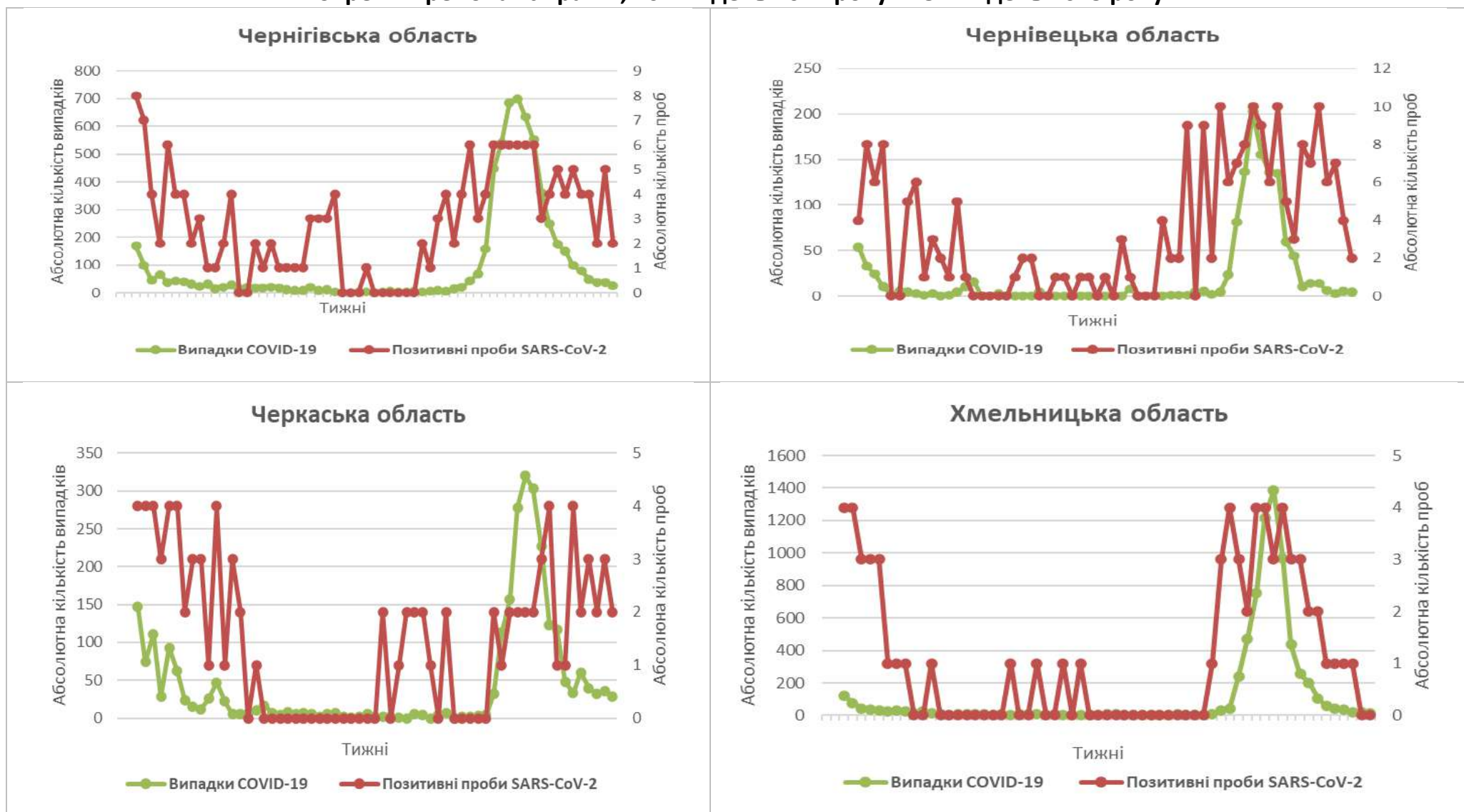

Таблиця 2. Розподіл виявлених вірусів у зразках стічних вод по регіонах України

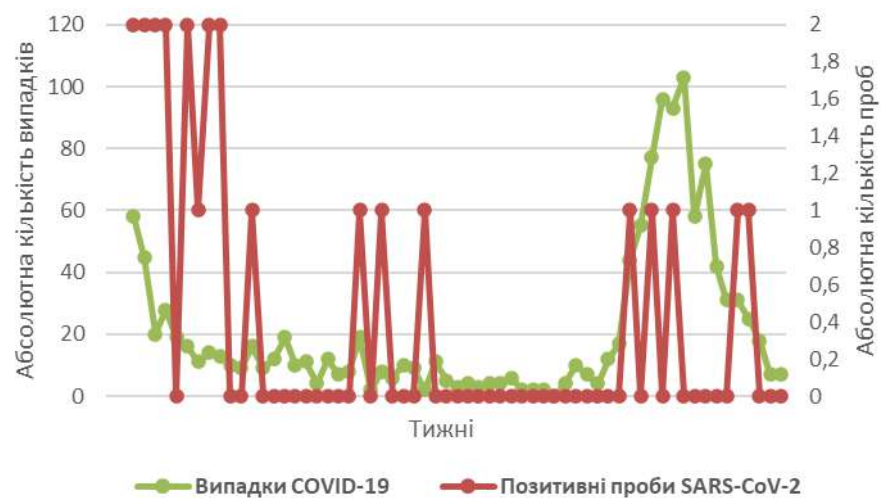
Область, місто	Кількість зразків	Кількість виявлених штамів	з них за окремими вірусами																
			Adenovirus (B1, E4, F)	Aichivirus	Astrovirus	Chikungunya	Coxsackievirus	Seasonal CoV	Influenza A	Influenza B	Metapneumo-virus	Norovirus (GII, GIV)	Polyomavirus (BK, JC, 6, 7, Merkel cell isolate R17b)	Poliovirus 1	Rotavirus (A, C)	RSV (A, B)	Salivirus	Sapovirus	SARS-CoV-2
Вінницька	13	28	3		10							2	1		10				2
Волинська	17	47		5	7		3					5	17	1	5		2		2
Дніпропетровська	35	107	2	3	30				2	1		2	31		19			1	16
Житомирська	75	175	4	2	40				3			10	57		34				25
Закарпатська	8	16		1					1			1	10						3
Запорізька	19	55			15								22		17				1
Ів.-Франківська	15	20			10								2		4	1			3
Київська	20	55	1	3	14							4	21		11				1
Кіровоградська	12	49			12		1		2			2	13		4		2		13
Львівська	38	70		6	13	1	1		12				4	1	4				28
Миколаївська	16	44		1	14				1			1	7		7				13
Одеська	9	25			8				2				1		6				8
Полтавська	21	61		2	16				4			8	1		23		4		3
Рівненська	31	98	2	1	22							5	30		22	2	3		11
Тернопільська	68	180	1	10	61		2	1	5		2	4	59		16	3	1	2	13
Харківська	19	53			16	1			6			3	9		9				9
Херсонська	4	11		1	1				2				3		1				3
Хмельницька	14	50	1	2	9	1			7			3	13						14
Черкаська	58	141	2	1	48			8	14	4		2	20		33			3	6
Чернівецька	36	109	2	4	20				3	5			21	1	22	11	5		16

Чернігівська	74	192		5	35				5			13	59		64			1	9
м. Київ	46	119		3	40	1			4			7	25	3	27				12
Україна, всього	648	1705	18	50	441	4	7	9	73	10	2	72	426		338	17	17	7	211

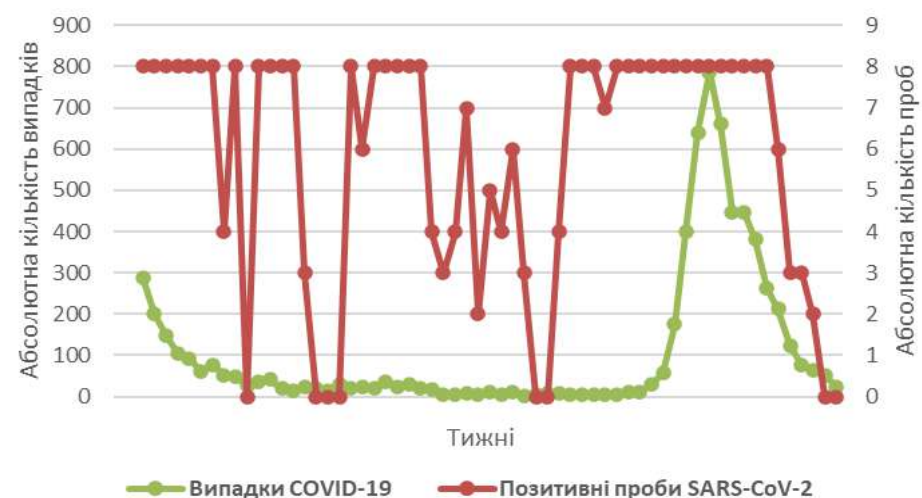
Щотижнева динаміка реєстрації випадків COVID-19 та виявлення SARS-CoV-2 за результатами досліджень проб стічних вод в окремих регіонах України, 40 тиждень 2024 року - 48 тиждень 2025 року

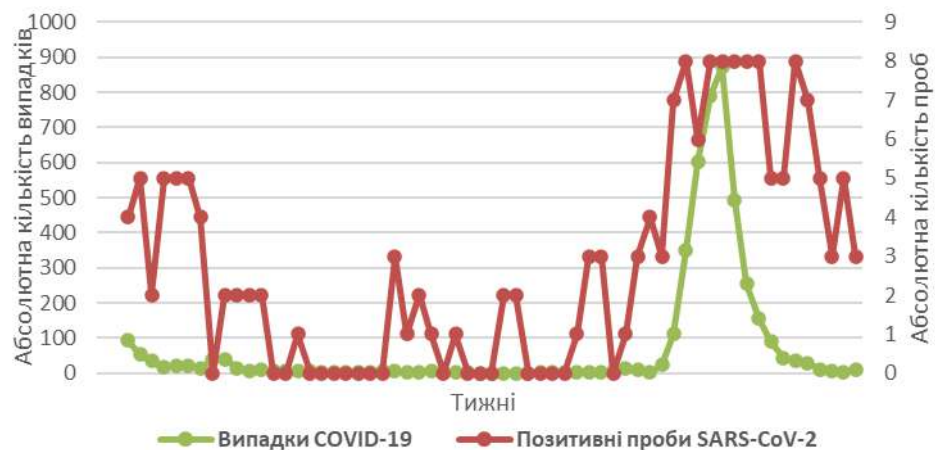
Херсонська область

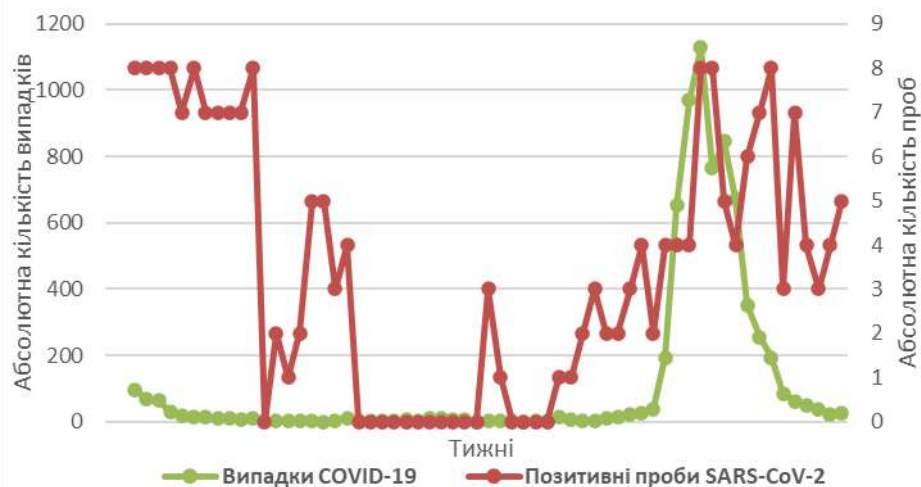
Харківська область

Рівненська область

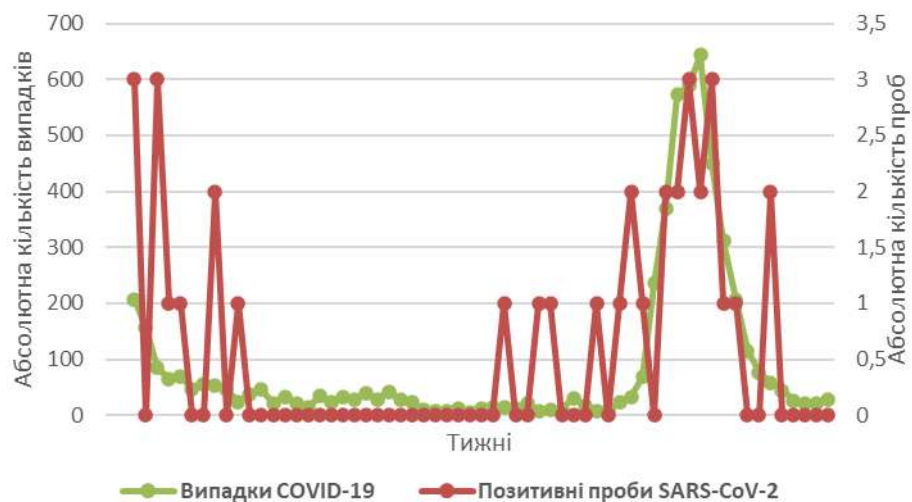
Львівська область

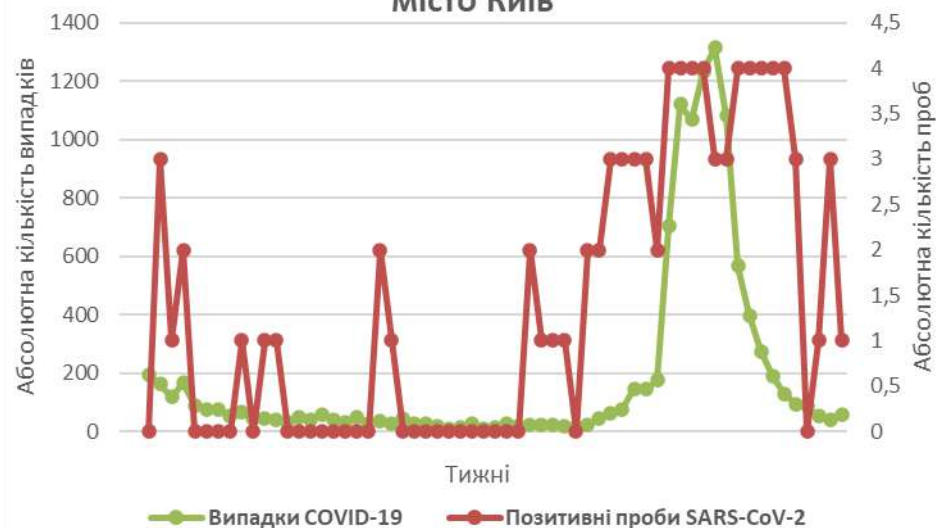
Кіровоградська область

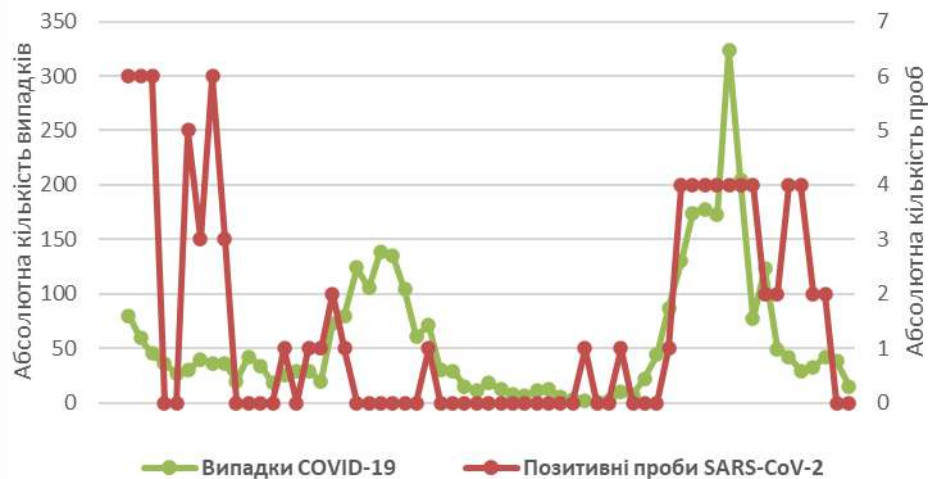
Київська область

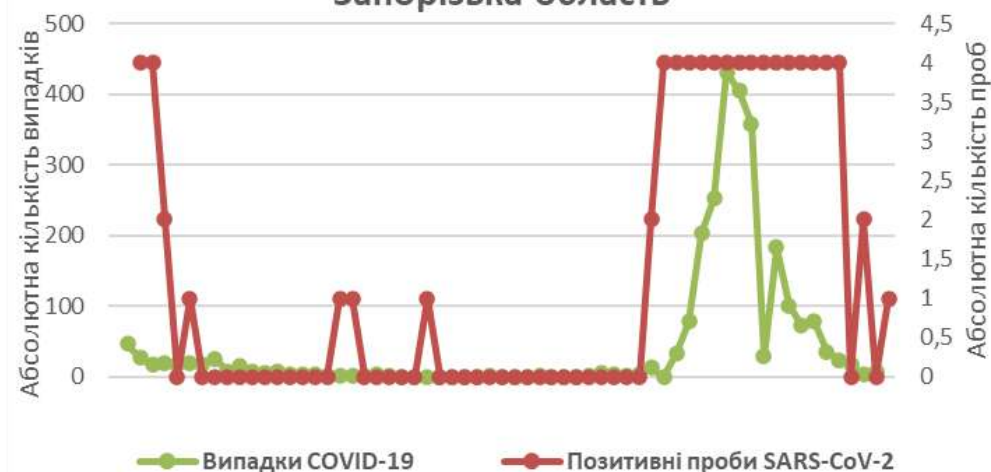
місто Київ

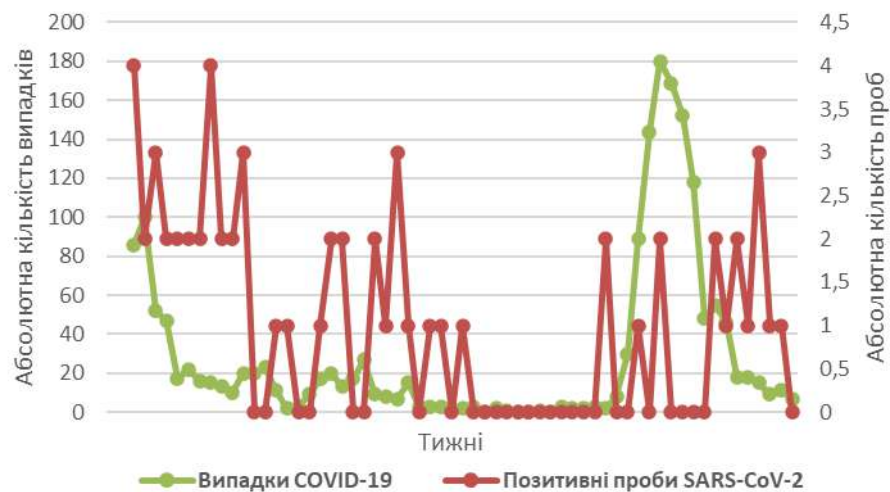
Івано-Франківська область

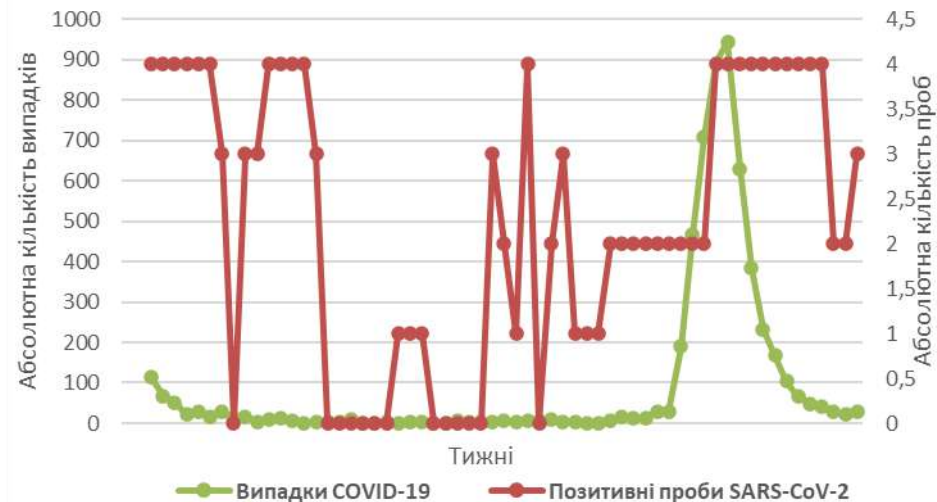
Запорізька область

Закарпатська область

Житомирська область

Донецька область

Щотижнева динаміка концентрації вірусу SARS-CoV-2 (середня) у стічних водах в окремих регіонах України, 27 - 48 тиждень 2025 року

